N°. 2244. 1854.

DE TIJD
NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is *f* 5.00; voor de buitensteden *f* 6.00; *franko* door het geheele Rijk.

Brieven, *Gelden*, enz. FRANKO te adresseeren aan het Bureau dezer COURANT.

DINGSDAG, 12 SEPTEMBER.

AMSTERDAM, 11 September.

Het gewigtigste staatsstuk, dat in de laatste dagen [illegible] geworden, is ongetwijfeld de dépêche van [illegible] Nesselrode, waarbij de vier bekende punten, welke Frankrijk en Engeland verlangden dat aangenomen zouden worden, alvorens over het herstel van den vrede of over een wapenstilstand onderhandeld werd, door Rusland verworpen zijn geworden. Het hooge belang van dit stuk, waarvan elke uitdrukking overwogen dient te worden, noopt ons het in zijn geheel uit de *Amsterdamsche Courant*, die de eerste is geweest om het te publiceeren, over te nemen. Wij stellen ons voor in een volgend Nommer op deze dépêche terug te komen, wanneer wij tevens gelegenheid zullen hebben ter aanduiding van de gedragslijn, welke Oostenrijk en Pruissen, na de ontvangst van Ruslands' antwoord, verklaard hebben te willen volgen.

De dépêche luidt aldus:

Dépêche aan vorst Gortschakoff te Weenen.

»PETERSBURG, 14/26 Augustus 1854.

De mededeelingen welke het kabinet van Weenen ons onder dagteekening van den 10 Augustus jl. O. S. deed toekomen, heb ik ontvangen en onder de oogen van Z. M. den keizer gebragt.

Bij het beantwoorden aan het aanzoek ons door Oostenrijk gedaan, om onze militaire operatien in Turkije niet verder uit te strekken en onze troepen uit de Donauvorstendommen terug te ontbieden, hadden wij uitsluitend het oog op de Oostenrijksche en Duitsche belangen, in wier naam het aanzoek ons was gedaan. De koncessie welke men eischte, had voor ons de zwaarwigtigste gevolgen. Zij ontnam [illegible] de Oostenrijksche regering hebben [illegible] militaire punt, dat in ons voordeel het evenwigt der stellingen op het onmetelijke tooneel des oorlogs zou hebben kunnen herstellen. Meer nog: zij moest ons onvermijdelijk blootstellen om te zien, dat de Engelsche, Fransche en Ottomanische krijgsmagt, voortaan werkeloos in Turkije, zich in massa zou werpen op ons Aziatisch en Europeesch kustgebied in de Zwarte Zee.

Desniettemin, en in weêrwil van deze bezwaren, in weêrwil van die tastbare gevaren, in overweging nemende de belangen van Oostenrijk en Duitschland, hadden wij ons bereid verklaard vrijwillig de vorstendommen geheelijk te ontruimen. Dit doende eischten wij zelfs niet eens voorwaarden van wederkeerigheid van den kant onzer tegenstanders. Hun vragen wij niets; alleen openbaarden wij aan Oostenrijk den wensch, bekend te worden met de waarborgen welke deze mogendheid persoonlijk ons zou kunnen geven; of anders gezegd, en in de vooronderstelling dat Oostenrijk niet bij magte ware om ons een wapenstilstand te verzekeren, wenschten wij te weten, of ten minste, bijaldien de ontruiming zou zijn volbragt, en daardoor voldaan aan de verpligting welke die staat tegenover de mogendheden had op zich genomen, wij konden rekenen dat hij zou ophouden gemeene zaak te maken met deze, in het luide verklaarde voornemen om Ruslands zedelijke en stoffelijke verlaging te bewerken.

Tenzelfden tijde, en ten blijke onzer vredelievende bedoelingen, verklaarden wij ons insgelijks bereid om reeds vooraf tot de beginselen van het protokol van 9 April toe te treden.

In plaats van regtstreeks te antwoorden op openingen, gedaan op kwestiën die regtstreeks tot Oostenrijk waren [illegible], heeft Oostenrijk gemeend zich te moeten wenden tot [illegible] mogendheden, en van hare beslissingen afhankelijk te maken het antwoord, dat wij van hem (Oostenrijk) [illegible] verwachtten.

Het [illegible] duidelijk dat het offer, dat wij besloten hadden [illegible] aan zijne bijzondere belangen, alsmede [illegible] Duitschland, in de oogen van Frankrijk [illegible] leveren, [illegible] geen grond tot onderhandeling kon op [illegible] de voortzetting [illegible] dat die twee hoven, wier doel het is door te verzwakken [illegible] van den oorlog Rusland te vernederen en [illegible] niet geneigd zouden zijn om den weg der verzoening te betreden.

Ongelukkig wordt ons dit bevestigd door de mededeeling, welke graaf Esterhazy ons heeft gedaan.

Inderdaad het Oostenrijksche kabinet doet ons heden, als de uitslag zijner onderhandelingen met de hoven van Parijs en Londen, nieuwe grondslagen tot vredesvoorwaarden toekomen, wat den vorm betreft, ontworpen op eene wijze het allerminst geschikt om, met eere door ons te kunnen worden aangenomen, en ten aanzien van wier meening wij ons niet mogen vergissen, omdat, volgens de bekentenis der Fransche regering, zoo als die openbaar is geworden door de officieele afkondiging van haar antwoord aan het hof van Weenen, hetgeen men verstaat onder *belang van het europeesch evenwigt* beteekent: 1°. vernietiging van onze vroegere traktaten; 2°. vernietiging der maritieme etablissementen, die, bij gemis van alle tegenwigt, gezegd worden eene bestendige bedreiging op te leveren tegen het Ottomannische rijk, en 3°. beperking van het Russische gezag in de Zwarte Zee.

En echter zijn dit de grondslagen, welke de Oostenrijksche regering ons aanbeveelt; en, bij hare vermaning om ze *zonder voorbehoud* aan te nemen, gelooft zij echter ons te moeten waarschuwen, dat de zeemogendheden van haren kant, ze niet als *juist* en *bepaald* beschouwen, en *zich voorbehouden*, ten gelegenen tijde ze te wijzigen naar gelang der oorlogsgebeurtenissen, zoodat de aanneming dier grondslagen door ons niet zou voldoende zijn, om ons de zekerheid te verschaffen zelfs de vijandelijkheden te zien eindigen. Oostenrijk gaat verder: het verklaart ons dat die grondslagen, naar zijne meening, voortvloeijen uit de beginselen van het protokol, en dat zij de noodzakelijke voorwaarden zijn, van een hechten en duurzamen vrede. Als zoodanig berigt Oostenrijk ons, vereenigt hij zich er te eenenmale mede, en reeds heeft hij jegens de Westersche mogendheden de vormelijke verpligting op zich genomen, om geene andere grondslagen met ons te [illegible]. In zulke omstandigheden wordt het voor ons overbodig voorwaarden te onderzoeken, die, terwijl men ze ons voorstelt, als geldend en aangenomen worden verklaard; voorwaarden die, moesten zij blijven zoo als zij ons heden worden gedaan, zouden doen vooronderstellen, dat het Russische rijk reeds tot het uiterste is gebragt door de uitputting van een langdurige worsteling, en die, indien de voorbijgaande drang der omstandigheden dat rijk ooit kon noodzaken zich er aan te onderwerpen, wel verre van, zoo als de Oostenrijksche regering schijnt te gelooven, aan Europa een hechten en vooral duurzamen vrede te verzekeren, tot niets anders zouden leiden dan dien vrede aan eeuwigdurende verwikkelingen te onderwerpen.

Door 's keizers toetreding tot de in het protokol aangenomen beginselen, was hij volstrekt niet van meening aan die beginselen de uitlegging te geven, welke er aan gegeven wordt. Daar de overgroote opoffering, die wij bereid waren vrijwillig te doen voor de bijzondere belangen van Oostenrijk en Duitschland, van den kant van Oostenrijk zonder eenige vergelding moet blijven, en daar deze Staat, inplaats van daarin een middel te zien om met eere gestand te doen aan de verpligtingen, welke hij tot dus verre had op zich genomen, gemeend heeft integendeel door nieuwe, naauwere en nog meer omvattende verbindtenissen zich te moeten aansluiten bij de Westersche mogendheden, onzen vijanden, betreuren wij het innig aan zijne laatste mededeelingen geen gevolg te kunnen geven. Wij gelooven op ons tegenwoordig standpunt, te hebben volgemeten de maat van koncessiën, die bestaanbaar zijn met onze eer, en aangezien onze opregt vredelievende bedoelingen geen ingang hebben gevonden, blijft ons niet over dan volhardend den weg onzer tegenstanders zelven te volgen, dat is, even als zij doen, aan de wisselvalligheden van den oorlog de verdere zorg over te laten om de bepaalde grondslagen der onderhandelingen vast te stellen.

Reeds is de Oostenrijksche regering onderrigt, dat beweegredenen eenig en alleen een allernoodzakelijkst gevolg van onze strategische stellingen, den keizer hebben doen besluiten aan zijne troepen bevel te geven zich achter den Pruth bijeen te trekken. Maar binnen onze grenzen teruggekeerd, en ons tot de verdedigende wijze van oorlogvoeren bepalende, zullen wij in deze houding afwachten dat billijke openingen ons in staat stellen onze wenschen voor het herstel des vredes overeen te brengen met onze waardigheid en onze staatkundige belangen, terwijl wij zullen vermijden om van onzen kant, zonder bepaalde noodzakelijkheid, tot eene vermeerdering van verwikkelingen aanleiding te geven, maar tevens besloten om standvastiglijk ons grondgebied te verdedigen tegen de aanvallen van buiten, van welken kant die ook mogen komen.

Uwe Exc. zal deze dépêche wel ter kennisse van graaf Buol willen brengen.

Ontvang enz. *(Get.)* NESSELRODE.

»Wat anders dan een ministerie-Groen?" — ziedaar welk het stokpaardje schijnt te zijn van de zoogenaamde anti-revolutionairen, sinds de Aprilbeweging. De heer da Costa heeft de goedheid gehad, wat lang vermoed werd, in zijnen *Brief* tot zekerheid te brengen. Kurieus is, wat naar aanleiding van zijne revelatien, door de *Fakkel* verondersteld en geschreven wordt:

»Wij hebben hier alzoo eene soort van ministerieel programma in den geest van de hoofden der partij. Of die hoofden omtrent de aangegeven punten met elkander overeengekomen waren reeds vóór den dag der aanbieding van het Amsterdamsche adres, ligt nog in het duister; maar opmerkelijk is het, dat da Costa *nu* met dat programma voor den dag treedt en tevens zóó opzettelijk en zoo uitvoerig tracht te betoogen, dat het ministerie-Thorbecke door een ministerie-Groen had behooren opgevolgd geworden te zijn. Doch evenzeer, ja nog meer opmerkelijk is het, dat da Costa juist op den dag der aanbieding zich mede ter audientie bevond, — dat hij bij die gelegenheid *de vraag*, die NB. niet geuit maar slechts *op aller aangezigten te lezen stond*, — de vraag: *Wat nu?* beantwoordde met: *een ministerie*-GROEN, — en dat hij, bij het nog niet bekend zijn eener ministerieele verandering, spreekt van *een voorgevoel* en van *geruchten*. Dit alles is te opmerkelijker als men daarbij bedenkt, dat eerst daags daarna de bekende brief door het ministerie-Thorbecke aan den Koning geschreven werd, en dat daarop nog drie dagen verloopen zijn voor dat het eervol ontslag is gevolgd.

»Wij wagen eene gissing. Het aandeel der anti-revolutionairen in de Aprilbeweging had een bloot staatkundig doel. Bij den vermoedelijken val van het ministerie-THORBECKE zochten zij van de tengels van het bewind zich meester te maken. Dit mislukt zijnde, moesten met behulp van de *anti-Papisten* en *anti-Thorbeckianen* de buitengewone verkiezingen aan de bereiking van dat doel worden dienstbaar gemaakt. Waarlijk liberale, kundige, brave, kordate, geleerde, zelfs hooggeleerde mannen lieten zich tot dat einde door de partij gebruiken, zich vereenigende met hare leen- en dienstmannen tot heil, gelijk het heeten moest, van »Koning en Vaderland." De hoofd- en hofstad beiden wilden van geen coalitie weten, waarover Da Costa in zijn brief zich nog een bitsen uitval veroorlooft. Het getal der anti-revolutionairen in de nieuwe Kamer was niet zoo groot als waarop men gehoopt had. Doch eene schrandere taktiek kan het ministerie van transactie spoedig doen vallen, en dan!.... Doch daartoe verkozen de kerkelijk en waarlijk politiek-liberalen niet mede te werken. Dit verbitterde »de vrienden" en de scherpste pijlen schoten zij nu op nieuw tegen ons af.

»De partij heeft een taai geduld en een ijzeren wil. In de anti-papisten, waartoe uit den aard der zaak de predikanten behooren, ziet zij hare sterkste tegenstanders, uit dien hoofde tracht zij die in discrediet te brengen en zoo van hunnen invloed te berooven. Dit zal haar nu wel niet gelukken, gelijk ieder weet, die met de kaart van het land bekend is. Doch die anti-papistische predikanten treden van lieverlede af en moeten dan door nieuwe, door predikanten van *hare* rigting worden vervangen. Als dit doel bereikt is, dan wordt dit bereikte doel het middel om het einddoel te bereiken. Dat einddoel is *de ministerieele magt in handen van »de vrienden.*"

Het *Handelsblad* schrijft:

»Men spreekt van eene brochure, welke de heer Dupin de oude wil uitgeven in antwoord op de beweringen van den heer L. Veuillot die, zoo als men weet, ontkend

heeft, dat er ooit een zoogenaamd *droit du seigneur* bestaan heeft."

Dit berigt is vermoedelijk eene amplifikatie van hetgeen een korrespondent aan de *Indépendance belge* gemeld heeft. Eene amplifikatie. Deze spreekt toch wel van het *libel* van den heer L. Veuillot, maar beweert niet dat de heer Veuillot zou ontkend hebben, »zoo als men weet, dat er ooit een zoogenaamd *droit du seigneur* bestaan heeft." 't Is waarschijnlijk, dat de korrespondent van de *Indépendance* het belangrijk en allezins lezenswaardig werk van den heer Veuillot, dat wij in veler handen wenschen, en dat op uitstekende wijze, niet minder leerzaam dan boeijend, de middeleeuwen behandelt, ingezien heeft. Dat behoefde hem niet tegen te houden het boek, dat hem hinderlijk was, een *libel* te schelden; doch hij wist dat hij zich belagchelijk zou gemaakt hebben met te schrijven, dat een auteur een feit, het bestaan van het zoogenaamd *droit du seigneur*, ontkende, aan welks verklaring en regtvaardiging bijna vijf honderd bladzijden door hem gewijd werden. Zoo iets kan slechts geschreven worden door iemand, die het werk, waarvan hij spreekt, niet onder de oogen heeft gehad, en wij meenen dan ook, dat wie, in het *Handelsblad* den berigtgever van de *Indépendance* geamplifieerd heeft, ons niet zou weten te zeggen, in welk formaat het jongste geschrift van den hoofd-redakteur van den *Univers* gepubliceerd is.

Zoo komen intusschen, »zoo als men weet", de fabeltjes en de ongegronde beschuldigingen in de wereld!

De *N. R. Ct.* geeft een uitvoerig verslag van de ongeregeldheden, die verleden week te Schiedam hebben plaats gehad. Na aangestipt te hebben, dat reeds eenigen tijd een melkboer wegens een hem te laste gelegd feit aan onaangename bejegeningen bloot stond, vervolgt de *Nieuwe Rotterdamsche Courant* aldus:

»Maandag avond was de pret met den melkboer wel het ergst en hadden ook volwassen personen daaraan deel genomen.

»Dingsdag avond begon de verzameling van groot en klein op nieuw, hetgeen den melkboer deed besluiten de hulp der policie in te roepen. Werkelijk bemoeide de policie zich met de zaak, dreef de menigte uiteen, en werden twee jongens, die wel als de belhamels beschouwd konden worden, gevat. Het gemeen echter raakte nu opgewonden en, zoo als het bij dergelijke gelegenheden schier altoos gaat, het wilde de jongens weder bevrijden. Hieruit ontstonden worstelingen waarbij de policiedienaren, wier getal intusschen verdubbeld was, van hunne wapenen gebruik moesten maken. Dit verhinderde echter niet dat een dier jongens, werkelijk aan de magt der policie werd ontrukt, terwijl daarentegen een volwassen persoon, die zich zeer op den voorgrond had geplaatst, met geweld werd gevat. Bij deze worstelingen werd een agent mishandeld en de wettige overheid uitgejouwd. Ten ongeveer 11 ure zakte het volk af en werd het langzamerhand rustig.

»Woensdag avond had weder een oploop plaats, die zich ditmaal niet tot den melkboer bepaalde, maar ook eene vertakking had op het Spinhuispad, waar eene voorlezing gehouden werd. Het gelukte echter de politie de volksmenigte bij den boer in bedwang te houden, terwijl de burgemeester, de heer Knappert, zich in persoon naar het Spinhuispad begaf en het volk tot rust vermaande en naar zijne haardsteden verwees. Ofschoon deze aanmaning op dit oogenblik niet werd gehoorzaamd, en het volk eer een toon van meesterschap aannam, hadden er dien avond nogtans geene ongeregeldheden plaats.

»Donderdag avond verspreidde zich het gerucht, dat men bakkers zou gaan bezoeken en tot afslaan van het brood dwingen, en werkelijk verzamelde zich eene groote volksmenigte voor het huis van den Bakker de Lange. De burgemeester en de Kommissaris van policie bevonden zich spoedig op deze plaats en vermaanden tot rust; de bakker sloot inmiddels zijne vensters en voorloopig werd hier dan ook geweld geen gepleegd. Toen echter trok de menigte naar bakker de Kroes en wierp er de glazen in. Dit lot ondergingen daarna alle bakkers, met uitzondering van eene weduwe en van een bakker, wiens vrouw in het kraambed lag. De policie, die geene moeite spaarde, om de rust te herstellen, arresteerde weder twee jongens. Deze arrestatie had weder het zelfde gevolg; het gemeen werd woedend en ontzette een der knapen, terwijl de andere op het stadhuis werd gebragt. Maar ook deze wilde men losgelaten hebben, en toen de houding der volksmassa dreigender werd, besloot men toe te geven en de jongen werd losgelaten en door het volk met gejuich ontvangen. Burgemeester en Wethouders, benevens een hoofdofficier van de schutterij, hadden zich middelerwijl onder het volk begeven, dat ten 11 ure weder uiteen ging, zonder verder rustverstoring te weeg te brengen.

»Vrijdag voormiddag was het stedelijk bestuur vroegtijdig vergaderd en werd besloten de assistentie der gewapende magt in te roepen. Ook begaven zich de gezamenlijke bakkers naar gemeld bestuur, om vergoeding te eischen voor de hun berokkende schade. Nog denzelfden middag werd de prijs van het brood met 2 cents verlaagd en werd van wege Burgemeester en Wethouders de volgende publicatie afgekondigd:

»»*Medeburgers!*

»»Het rustig en bezadigd karakter, dat de burgerij van Schiedam steeds pleegt aan den dag te leggen, de zucht tot handhaving der orde, waardoor zij zich onderscheidt, zijn gisteren avond jammerlijk verstoord. Eene volksbeweging, die in den beginne niets verontrustends had, is tot baldadig geweld overgeslagen. Ieder weldenkende zal dit afkeuren, ieder welgezinde moet wenschen, dat de vereischte maatregelen tot beteugeling genomen worden. Aan billijke bezwaren, waar die mogten bestaan, kunnen gemeen overleg, ernst en kalmte te gemoet komen; woest geweld mag in geen geval worden geduld, maar moet, des noods met kracht en klem worden gebreideld. Grievend leed zou het ons zijn, zoo wij gedrongen werden om daartoe te besluiten, en wij achten ons verpligt om alle beschikbare middelen aan te wenden, die strekken kunnen om het te voorkomen. Daartoe kan inzonderheid, van de zijde der ingezetenen, ook dienen, dat allen, die niet op eenigerlei wijze in de laakbare, niet alleen met de wet maar ook met het waarachtig belang van alle ingezetenen strijdige handelingen deelnemen, zich onthouden van zamenscholing en zelfs zonder noodzakelijkheid, in het bijzonder gedurende den avond, hunne woningen niet verlaten. Daardoor zullen de schuldigen blijken zoo min talrijk te wezen, als ze inderdaad zijn, en gemakkelijker binnen de betamelijke grenzen terug gebragt kunnen worden; terwijl de onschuldigen zich zullen behoeden voor de gevaren, waaraan zij zich anders blootstellen. Ernstig en dringend wordt derhalve een ieder aangemaand om zich dienovereenkomstig te gedragen."

»Aan het verzoek van Burgemeester en Wethouders werd door de militaire magt onmiddellijk gevolg gegeven en ten 5 ure rukte een detachement van 70 man, van het 6de regement infanterie, onder kommando van den kapitein Franken, de stad binnen. Dit detachement marcheerde naar de markt en vervolgens naar den Doele, Middelerwijl kwam ook de 1ste komp. der dienstd. schutterij, onder bevel van kapt. Kerdel, bij de Beurs, onder de wapenen. Ten 8 ure verscheen het detachement militairen op de markt en werd het kommando gegeven om de geweren te laden. Ofschoon er veel volk op de been was, bleef het tot dusver volkomen rustig. Later verscheen ook de schutterij op de markt en tegelijk vermeerderde de menschenmassa ontzettend. Het volk begon nu te zingen en te schreeuwen; en niet onduidelijk bleek hun plan, om de aardappelenkoopers en voornamelijk een, die op den Dam woonachtig is, een bezoek te gaan brengen. De militaire magt was intusschen in patrouilles verdeeld, en ging de stad doorkruisen. Een dezer patrouilles, 20 man sterk, ontmoette eene volksmassa op de Sluisbrug. De bevelvoerder sommeerde hen, om uiteen te gaan, doch deze sommatie werd met gejouw en hoera's! beantwoord. Nadat het mogelijke beproefd en onvoldoende bevonden was, om het volk te verwijderen, liet de bevelvoerder driemaal vuren, doch zóó, dat niemand kon gekwetst worden. Ook dit had geenszins de gewenschte uitwerking, en nu bleef er niets over, dan het volk met geveld geweer uiteen te drijven, hetgeen dan ook geschiedde, en waardoor de Kruisstraat werd ontruimd. Men zegt, dat hierbij een man gekwetst raakte, die aan de gevolgen bereids zou overleden zijn. Aan de markt echter had het gepeupel weder post gevat en begon met de steenen te werpen, van een aldaar in aanbouw zijnde huis, en werd ook een der officieren herhaaldelijk geraakt. Het gelukte echter de markt af te zetten en werden alle passeerende personen in het oog gehouden. Ten half 10 ure arriveerden 20 man rijdende artillerie, die ook dadelijk door de stad patrouilleerden, om het volk, dat overal opgehoopt was uit een te drijven. Ten 11 ure reed een artillerist nog door meerderen gevolgd, den Dam op, toen zijn paard op eens door een manspersoon, met een mes gewapend, in de borst gestoken werd. Het schijnt dat de ruiter deze laffe daad niet dadelijk heeft opgemerkt, althans hij reed nog eenige minuten voort en toen viel het paard dood onder hem neder. De dader schijnt naar huis en naar bed gegaan te zijn; althans men heeft iemand wien men daarvoor houdt, van het bed geligt en in de onder-kleederen in verzekerde bewaring gebragt. Ten 1 ure was de rust hersteld en zijn militairen en schutterij ingerukt.

»Er hebben zes arrestatien plaats gehad.

»Gisteren avond en heden morgen zijn nieuwe proclamatien uitgevaardigd, waarbij o. a. aan het volk wordt verboden om zich met meer dan drie personen bij elkander op straat te vertoonen.

»Men verwachtte heden nog 50 man infanterie.

»De militairen zijn voor stedelijke rekening gehuisvest in den Doele en in het gebouw van het kantongeregt."

In de tweede editie van de *Courant*, waaraan wij dit relaas ontleenen, wordt daarna nog het volgende toegevoegd:

»Gisteren Zaturdag zijn te Schiedam nog ongeveer 60 man infanterie benevens 55 man rijdende artillerie, de laatsten onder bevel van den luitenant Taets van Amerongen, binnengerukt. De inspekteur der rijkspolitie, de heer Nierstrasz, alsmede de officier van justitie en de substituut-griffier der arrondissements-regtbank, bevonden zich aldaar. Ook is den loop van dien dag de stad door den generaal-majoor Duijcker bezocht.

»De troepen hadden des avonds de stad op onderscheidene plaatsen in den omtrek van de markt afgezet, en sterke patrouilles, zoo van infanterie als artillerie, doorkruisten de straten. Er waren gedurende den avond veel menschen op de been, doch alles bleef, dank zij de voortreffelijke maatregelen der militaire magt, volkomen rustig. Algemeen roemt men het gedrag der militairen in hunne moeijelijke pligtsvervulling.

»Met den laatsten trein zijn drie der gevatte belhamels naar Rotterdam vervoerd."

De *Leydsche Courant* zegt ten aanzien van het gebeurde te Schiedam het volgende:

»Ook in andere landen hebben dergelijke ongeregeldheden plaats gehad. Ons volk was tot hiertoe wijzer. 't Is jammer dat het volk van Schiedam hierop nu eene droevige uitzondering maakt. Die daar glazen in gooiden, hebben zeker niet bedacht, dat de tijdingen van een overvloedigen oogst eerst komen, dat later als het graan gedorscht is, en ter markte komt, de prijs pas merkelijk kan gaan dalen; dat de oorlog die daling ook zeer kan belemmeren, dat de bakkers evenwel eerst goedkooper brood kunnen geven, als zij goedkooper graan koopen, en dat het inslaan van glazen, al liet men door 't gansche land er niet een heel, alleen voordeelig voor de glazenmakers zou zijn, zonder den prijs van het brood een halve cent te doen dalen; maar dat gepleegd geweld in bittere teleurstelling en onteerende straf op de hoofden der schuldigen neerkomt en menigeen, die zich onbezonnen laat medeslepen te laat berouwt."

Onder de merkwaardigste en schoonste gedeelten van het kristallen paleis behooren de tuinen, de fonteinen en het park. De ontzaggelijke hoeveelheid boomen, heesters en bloemen van uit de verste gewesten overgeplant, geven een vrolijk aanzien aan het inwendige van den reusachtigen overdekten tuin door Sir Jozef Paxton opgerigt en die den heuvel van Sydenham in een betooverd oord herschept. Wie van een Engelschen tuin spreekt bedoelt eene groote uitgestrektheid, bedekt met een digt en krachtigen plantengroei, waarbij de mensch zich bepaalt de vrije ontwikkeling der natuur te leiden en te ondersteunen, veeleer dan ze te belemmeren en te onderdrukken, en waarin de kunst zich zooveel mogelijk verbergt, naar het schoone voorschrift van Tasso, die kennis van tuinen had en er zooveel in zijn gedichten beschreven heeft:

L'arte che tutto fa nulla si scopre

In aanmerking nemende het klimaat van Groot-Brittanje, den aard, de gewoonten en zeden der Engelschen zou men meenen dat zij nooit andere tuinen gekend hebben, dan die men door hunnen naam aanduidt. Intusschen is Engeland een der laatsten, die dat stelsel van beplanting heeft aangenomen, en vele jaren en vele pogingen, de wil zijner vorsten en de stem zijner dichters zijn er toe noodig geweest, om er tot een meer eenvoudigen redelijker smaak terug te keeren. Italië is, gelijk in alles de andere volken vóór geweest in de kunst van tuinen te beplanten, te teekenen en te versieren. Gedurende de lange belegeringen en bloedige gevechten van de middeleeuwen kon men slechts een klein hoekje gronds in de ommuring der vestingen of binnen de muren der kloosters beplanten.

Met den vrede, de welvaart, de trapsgewijze verzachting der zeden en de toenadering der volken, bloeiden de tuinen, die van lieverlede de gragten dempten, de wallen beklommen en zich tot op de velden uitstrekten. De *Renaissance* paste op de tuinen denzelfden ontwikkenden, bloeijenden, rijken en fijnen stijl toe, dien zij in de kunsten had doen zegevieren. De tuin van Laurentius de Medicis was een volkomen model dat, met weinige wijzigingen na, steeds in Italië is gevolgd geworden. Men zag er in een aantal terrassen, tempels, beelden, borstbeelden, vazen, fonteinen, grotten, symmetrisch (?) kundig gegraven vijvers, lijnregte en regelmatige lanen met bladeren gewelven overdekte dreven, [illegible] omtrek niet mogen overschrijden dien [illegible] den hovenier haar bestemd had. In een woord, architekt en beeldhouwkunde waren overheerschend; het [illegible] en de boomen van den goeden God waren slechts niet dan toevoegsels meer.

In Frankrijk bragt het genie van Le Nôtre dien [illegible] sieken tuin tot den hoogsten graad van volmaaktheid. 't Is genoeg als men Versailles, Meudon, de Tuilerieën, Veaux, Fontainebleau, al de tuinen verbeterd door den vermaarden bouwkunstenaar van Louis XIV, ziet, om zich een juist en volkomen denkbeeld te vormen [illegible] ernstige, majestueuze maar een weinig eenzelvige schoonheid. De boomen hebben paruiken op; de bosschadjes vriendelijk; de beelden maken hun kompliment. Alles ordelijk, gerangschikt, meetkunstig afgedeeld. Het is de regel der drie eenheden op de tuinen gelijk op het treurspel er is toegepast.

Er bestonden nogtans onder Lodewijk XIII en Le Nôtre tuinen, misschien minder regelmatig

die door een aangenaam kontrast, aan de verfijningen der kunst, de schoonheden der natuur tegenover stelden. De goede la Fontaine verhaalt ons wonderen van het park en de tuinen van Richelieu, die door Lemercier zijn ontworpen: „Wij bezochten de tuinen die ongetwijfeld schoon en zeer uitgestrekt zijn; zij worden door niets van het park gescheiden. Dat park op zich zelf is een land; men jaagt er het hert. Wat den tuin betreft het parterre is groot en met het werk van eenen dag geweest. Men heeft om het daar te stellen een bergrug moeten doorgraven, om de aardlaag te stutten heeft men palissaden van *phylyrea* geplaats, blijkbaar oud, daar zij op verschillende plaatsen kaal zijn; 't is waar dat de beelden, welke men er vindt, eenigzins het verval harer fraaiheid vergoeden."

In Engeland schijnt men zich niet ernstig met den aanleg van tuinen te hebben bezig gehouden, dan onder Hendrik VIII. Kardinaal Wolsey deed het plan ontwerpen der tuinen van Hampton-Court en vergat vooral den onvermijdelijken doolhof niet. De valsche, overdreven, smakelooze stijl in den tijd der regering van Jakobus I lokte den welsprekenden toorn van Bacon uit, die geen gekunstelde muren, berceaux, groene pyramieden veroorloofde, dan op voorwaarde dat ten minste een hoekje aan de vrije wilde natuur werd overgelaten. Maar onder Karel II heerschte de klassieke stijl zonder eenig voorbehoud en onbelemmerd. Le Nôtre, overladen met eer en onderscheiding, kwam in persoon te Londen, om er het St. Jamespark te ontwerpen. Na slaafsch Italië en Frankrijk te hebben gekopieerd, ging men over tot het overdrijven der Hollandsche buitensporigheden. De tuinierskunst had snel in Holland de uiterste grenzen der zonderlingheid en van den slechten smaak bereikt.

Het is algemeen bekend, tot welke fabelachtigen hoogte de prijs der tulpen er werd opgevoerd met een koortsachtige spekulatiedrift, die in onze dagen nooit is geëvenaard geworden door de 3 pCts. en spoorwegenaktien. De Hollandsche tuinen waren een type van de naauwkeurigste en kleingeestigste meetkunde, van orde en regelmatigheid. Men zag er niet anders dan vierkanten, geregeld naast elkander geplaatst, schuins of regtloopende rijen boomen, parterres, omzoomd van hyacinten, slaapbollen en zonnebloemen, zonderling gevormde grotwerken, regtlijnig lanen, dwergachtige hagen, boomen en boschaadjes, die onder het snoeimes allerlei vormen van menschen en dieren hadden aangenomen.

Engeland was op het punt van door die afschuwelijke plant-beeldhouwerij beheerscht te worden. Maar Pope en Addisson, twee beroemde schrijvers, twee groote vrienden der natuur, haastten zich om tegen dien bespottelijken smaak op te staan, en bespotteden met hunne fijnste ironie de buitensporigheden, waardoor hun land zich had laten medeslepen.

Pope, in een zijner tijdschriften, *The Guardian*, den draak willende steken met zijne landgenooten, zonder den schijn er van te hebben, vermaakt zich met de bijzonderheden te beschrijven van een bloemplant, die in een pot groeijende een St. George voorstelt, wien arm nog niet lang genoeg is, doch echter in de aanstaande maand April in staat zal zijn om een hagedis te spiessen." Addisson roept in den *Spectator* uit: »Onze tuinen in plaats van de natuur meer nabij te komen, verwijderen zich er van zoo veel zij kunnen. Onze boomen groeijen op als kegels, als dommen, als pyramiden; elke heester, elke plant, draagt den indruk van het snoeimes." Die uitroep werd gehoord; het bespottelijke, het valsche, het belagchelijke en ongerijmde werden voor altijd verbannen uit tuinen van eenige belangrijkheid. Bridgeman, Wright en Brown hebben met al hun vermogen er toe bijgedragen, om die gelukkige omwenteling tot stand te brengen, en tegenwoordig worden de Engelschen teregt aangewezen als een der natiën, die in de tuinkunst het moest ervaren zijn.

Men vergeve ons deze een weinig lange uitweiding; zij was noodig om het plan te verklaren, door Jozef Paxton, ten aanzien der tuinen en van het park van Sydenham, gevolgd. Het onderwijs aan het aangename parende, heeft hij den Engelschen een staaltje willen geven van de verschillende stijlen, welke men in de Villas, aan de terrassen en in de beroemdste tuinen aantreft. Hij heeft met buitengewone bekwaamheid en volkomen smaak den architekturalen, gebloemden, en beeldhouwkundigen stijl der Renaissance met den pittoresken, natuurlijken en modernen stijl vereenigd. Ook heeft hij met onbeschrijfelijke kunst den te snellen overgang der twee zoo verschillende Italiaansche en Engelsche stelselwetten overeen te brengen.

(*Wordt vervolgd.*)

Z. M. heeft 1°. de zilveren medaille toegekend aan A. van Loon, bootsman op Zr. Ms. korvet *Pallas*, als blijk van Hd. tevredenheid over eene door hem op 17 Julij ll. te Kuraçao volbragte redding; 2°. benoemd tot schoolopziener in het 7e schooldistr. van Noord-Holland J. Roos, ter vervanging van A. J. Berkhout, als zoodanig eervol ontslagen.

'sGRAVENHAGE, 9 Sept. H. M. de Koningin zal aanstaande Maandag middag met den gewonen spoortrein uit de rezidentie naar Rotterdam vertrekken, en zich aldaar aan boord van de gereed liggende stoomboot begeven, om de reis naar Stuttgardt voort te zetten. H. M. zal vermoedelijk zes weken aldaar verblijven.

— De heer de Belmont, minister-rezident van de Vereenigde Staten van Noord-Amerika bij het Nederl. Hof, is van Parijs in de rezidentie teruggekeerd.

— Z. Exc. de heer Staatsraad-kommissaris des Konings dezer provincie, is gisteren avond van zijne inspektiereis door een deel der provincie, in de rezidentie teruggekeerd.

— Naar men verneemt zal aanstaanden Maandag de sluiting plaats hebben van de vergaderingen der algemeene Synode gedurende het loopende jaar.

— In deze rezidentie is aangekomen en aan het *Hôtel de Oude Doelen* afgestapt de Baron de Seisel, minister van Z. M. den Koning van Portugal, bij de hoven van Nederland en Belgie, komende van Brussel. — Aan het *Hôtel de Bellevue*, HH. D. HH. de Prins en Prinses Woronzoff, met een talrijk gevolg, komende laatstelijk van de badplaats *Slangenbad*, en in het *Hôtel de l'Europe* de heeren L. C. S. Guyard, griffier van den Raad van Staten te Parijs; de ridder A. C. Roy van St. Denis, Sir R. J. Buschell, en Sir J. W. Parker Jr., komende van Londen.

LEGERPLAATS BIJ ZEYST, 8 Sept. Heden morgen ten 7 ure stond de divisie infanterie in aanvals-kolonnen, de artillerie vóór het centrum, de kavallerie achter het 6de en 7de bataljon; allen waren van patronen voorzien.

De kolonnes rukten voorwaarts, de inf. in twee liniën, terwijl de onderstelling was, dat een vijand onzen regterflank aanviel, alwaar dan ook een sterk kanonvuur werd gehoord, daarna een tirailleurvuur en vervolgens het vuur van de regter-bataljons der eerste linie, waartusschen ook artillerie ageerde. De vermeende vijand meer links trekkende, werd het vuur over de geheele voorste linie levendig.

Na een geducht vuur chargeerde de kavallerie, waarop de vijand naar de zijde van Amersfoort trok. Toen ondergingen onze troepen eene frontverandering, en openden daarbij hun vuur; vervolgens rukte de 2de linie met den stormpas voorwaarts, nam positie en door indrukwekkende bataljonsvuren, ondersteund door de reserve artillerie, werd de vijand totaal tot wijken gebragt, de kavallerie chargeerde nogmaals op de verstrooiden en de troepen keerden als overwinnaars ten 12 ure van de heide terug.

Die manœuvres, door den opperbevelhebber, in tegenwoordigheid van Z. M. den Koning, gekommandeerd, zijn allergunstigst beoordeeld.

Bij den op heden gehouden wedstrijd der heeren offic. met de buks, is de prijs met 24 punten in 3 schoten toegewezen aan den 2de luit. Exter van den Brink, van het 2de reg. inf.

Op de Heide is heden een man dood gevonden, ten gevolge eener bloedspuwing; men zegt, dat hij van Amsterdam gekomen was om de manœuvres te zien. (*H.*)

SPIJKENISSE, 8 September. De prijzen van den haring hebben weder op nieuw eene belangrijke verhooging ondergaan. De laatst binnengeloopen hoeker te Zwartewaal bragt een voorraad mede van 80 tonnen, welke deze week te Vlaardingen geveild zijn met eene prijsverbetering van 15 pCt.

ARNHEM, 9 Sept. Heden ochtend is van hier per stoomboot naar Rotterdam vertrokken Z. K. H. prins Woronzow, generaal-kommandant van de Krim, met talrijk gevolg, welke gisteren avond per stoomboot van Keulen gekomen, heeft overnacht in het hôtel *de Zon* alhier. Z. K. H. begeeft zich naar Scheveningen om de baden te gebruiken.

's HERTOGENBOSCH, 8 Sept. Gisteren bevond zich in onze stad de minister van oorlog, om zijne inspectie der vesting en fortificatie werken voort te zetten. De minister heeft daarbij het volstrekste incognito bewaard en niemand ontvangen als degenen, die hem bij die inspectie ambtshalve moesten bijstaan. Desniettegenstaande werd den minister door de muziek der dd. schutterij alhier eene serenade gebragt. (*N. R. Ct.*)

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 10 Sept. De bladen zijn opgevuld met het vermelden der reusachtige toebereidselen voor de expeditie naar de Krim, welke, naar opgave ook van den *Moniteur*, den 2 September onder zeil zal gaan. Er is nog al verschil in de berigten omtrent de sterkte van het expeditieleger; men spreekt van 60, anderen van 70000 man, sommigen zelfs van 100,000, waaronder 25,000 matrozen van de geallieerde vloten zijn begrepen. Voorts zal er nog te Varna een reserve overblijven van 40000 Franschen en 10000 Turken, benevens het leger van Omer-Pacha.

In eene korrespondentie van den *Constitutionnel* wordt het volgende aangaande de expeditie geschreven:

»Wij hebben onze brieven uit Konstantinopel van 25 Augustus ontvangen. Volgens dezelve is het vertrek der expeditie naar de Krim thans onherroepelijk op den 2den September bepaald. Dit berigt was den 25sten Augustus van Varna ontvangen in een schier officielen vorm. De bevelen tot inscheping zijn gegeven; en de eerste divisien zouden den 29sten Augustus opbreken naar Baldschick, alwaar zij ingescheept zouden worden. Het Fransche leger zou in twee bezendingen vertrekken; de eerste zou niet meer dan omstreeks 24,000 man kunnen overbrengen van de 35 tot 36,000 man, welke voor die onderneming bestemd waren. Men rekende dat 25,000 man Engelsche troepen aan de onderneming zouden deel nemen en 8 tot 10,000 Turken; zoodat de geheele sterkte der expeditie omstreeks 70,000 man zou beloopen.

»Al de schepen van het Engelsche en het Fransche eskader hadden bevel ontvangen om zich onverwijld bij de te Baldschick vereenigde vloot te voegen, ten einde men op de plaats zelve de noodige beschikkingen zou kunnen maken voor de inscheping, die in den korst mogelijken tijd moest plaats hebben. Het zware geschut, de belegeringstoestel en al het materieel van het leger waren reeds aan boord van honderden transportschepen, die gereed lagen om op het eerste sein in zee te gaan. Alle noodige aanstalten waren gemaakt om het onderhoud van de troepen der expeditie en de verpleging harer zieken en gekwetsten te verzekeren.

»Den 24 Augustus was de cholera te Varna bijkans geheel verdwenen. Het aantal der in de hospitalen komende lijders was onbeduidend, terwijl dat der uitgaanden aanmerkelijk was toegenomen. Ook op de eskaders was de gezondheidsstaat veel verbeterd; de bemanning was in de beste stemming; en men hoopte dat over acht dagen geen spoor van ziekte meer onder haar te bemerken zou zijn.

»Lord Raglan was eene korte wijle te Konstantinopel geweest, om den Hertog van Cambridge te bezoeken, en ook om het plan der expeditie naar de Krim, in zijnen naam en mede namens den maarschalk de Saint Arnaud, aan den Sultan mede te deelen.

— Het wordt bevestigd dat de troepen van Schamyl belangrijke voordeelen in Georgie behaald hebben. De Russen hebben het terrein moeten verlaten, 't welk zij eenige dagen te voren op de Turken veroverd hadden, en zijn ter hulp moeten snellen van andere korpsen door de circassiers aangevallen.

— De Russen ontruimen de vorstendommen geheel. De scheepvaart op den Donau is vrij. De Oostenrijkers zijn den 6 September Bucharest binnen gerukt.

— Men zegt dat de Russen te Odessa, Reni Galatz en Ismail alles hebben vernield wat er noodig is, om brand te blusschen, wijl zij voornemens zijn deze plaatsen in de asch te leggen, als zij genoodzaakt zullen worden ze te ontruimen.

— De operatien in de Oostzee zijn geëindigd. Schepen met Fransche troepen aan boord zijn ter hoogte van Kopenhagen gezien.

— Voor het uiterlijke schijnt het vertrouwen te Madrid zich te herstellen. De verkiezingen en de cholera houden thans de gemoederen onledig. De junta te Madrid heeft zich vrijwillig onthouden. In de proklamatie van het volk, verklaart de junta, dat de bevolking van Madrid kan staat maken op de nationale garde, die zich met de bescherming harer belangen heeft belast. Er is nog altijd sprake van ministerieele verandering.

De maarschalk Narvaez heeft zijn paspoort ontvangen om zich naar Frankrijk te begeven.

In de provincien blijft de onrust voortdurend aanhouden. Brieven uit Badajoz spreken van talrijke buitensporigheden in deze provincie gepleegd. Op onderscheiden plaatsen weigert men de belasting te betalen en biedt men gewapenden weerstand; reeds zijn er hier en daar wijngaarden en olijfbosschen in brand gestoken. Op andere plaatsen heeft men de hand geslagen aan de gemeentegoederen en ook aan die van partikulieren. Te Val de Torres, hebben 50 gewapende oproerlingen groot onheil aangerigt en onder anderen een bloedverwant van Donose Cortes markies van Val de Famas, gefusileerd.

— De Koningin-weduwe Maria Christina heeft niet den 30 Augustus maar den 3 September de grenzen van Portugal bereikt.

ENGELAND.

LONDEN 10 September. Prins Albert is den 9 te Osborne teruggekeerd van zijn bezoek in het kamp te Boulogne.

DUITSCHLAND.

BERLIJN, 10 Sept. De Wurttembergsche *Moniteur* behelst een korrespondentie, waarin vermeld wordt dat de Westersche mogendheden aan Pruissen een nota gerigt hebben, met de vraag welke politiek het kabinet van Berlijn voor het vervolg in de Oostersche quæstie dacht te volgen.

STADSNIEUWS.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 11 September.

OVERLEDEN (7 Sept.): P. G. A. Hesselfelt - M. G. Hoorn geb. van Maarschalkerwaart, 93 J.

PRIJS-COURANT DER EFFEKTEN.

	pCt.	8 SEPT. $4\frac{1}{2}$ u. gebl.	9 SEPT. $4\frac{1}{2}$ u.			gebl.
Nederl., Werkel. Schuld à	$2\frac{1}{2}$ pCt.	$60\frac{5}{16}$	$60\frac{1}{2}$	a	$60\frac{9}{16}$	$60\frac{1}{2}$
Dito Dito	3 ″	$72\frac{5}{16}$	$72\frac{1}{4}$	″	$72\frac{3}{8}$	$72\frac{1}{4}$
Dito Dito	4 ″	$90\frac{1}{2}$	$90\frac{3}{4}$	″	$90\frac{13}{16}$	$90\frac{13}{16}$
O. I. Leening 1844 .	4 ″	90		″		
Amortis. Syndik. . .	$3\frac{1}{2}$ ″			″		
Handel-Maatschappij .	$4\frac{1}{2}$ ″			″		
Haarlemmermeer . .	5 ″			″		
Aand. Rijn-Spoorweg .	$4\frac{1}{2}$ ″			″		
″ Holl. Spoorw.-M.	″	$77\frac{1}{2}$		″		
Obligatiën	$4\frac{1}{2}$ ″			″		
Maatschappij van Weld.	4 ″			″		
Aand. Ned. Bank . .	″	124		″		
België	$4\frac{1}{2}$ ″			″		
Dito bij *Rothschild* . .	$2\frac{1}{2}$ ″	49		″		
Frankrijk, Obligatiën .	3 ″			″		
Spanje, Onbep. Stukken	1 ″	$18\frac{5}{8}$	$18\frac{1}{2}$	″		
Dito	3 ″	$37\frac{3}{4}$	$37\frac{1}{2}$	″	$37\frac{7}{8}$	$37\frac{5}{8}$
Dito Binnenl. à 6/m. .	3 ″	$32\frac{11}{16}$	$32\frac{11}{16}$	″	$32\frac{3}{4}$	$32\frac{3}{4}$
Coupon-Bewijzen . . .		$5\frac{5}{8}$	$5\frac{7}{16}$	″		
Amortisable Schuld . .			$4\frac{15}{16}$	″		
Portugal, te Londen . .	3 ″	$36\frac{7}{8}$	37	″	$37\frac{1}{16}$	37
Dito Uitgestelde				″		
Rusl., bij *Hope* 1798 en 1816	5 ″	$101\frac{1}{4}$	$101\frac{1}{2}$	″		
Dito Dito 1828 en 1829	5 ″	$101\frac{1}{8}$	101	″		
Cert. bij dito 1831 en 1833	5 ″	$84\frac{1}{4}$		″		
Dito	$4\frac{1}{2}$ ″		$86\frac{1}{2}$	″		
Dito bij *Hope* . . .	4 ″			″		
Dito bij *Stieglitz en C^o^*.	4 ″	$76\frac{5}{8}$	$76\frac{5}{8}$	″		
Dito bij id. 5de Serie .	6 ″			″		
Certifikaten te Hamburg	5 ″	$87\frac{1}{2}$		″		
Inschrijving in Assignat.	6 ″			″		
Certifikaten van dito .	6 ″		$60\frac{1}{2}$	″		
Engelsche Russen . .				″		
Polen, Certifikaten . .	4 ″		$69\frac{1}{8}$	″	$69\frac{1}{4}$	
Dito Aand. met Lot. fl. 500			141	″	$141\frac{1}{4}$	
Oostenrijk, Metalliek . .	5 ″	$68\frac{1}{2}$	$68\frac{1}{2}$	″	$69\frac{1}{8}$	
Dito Nieuwe 1847 . .	$2\frac{1}{2}$ ″	$34\frac{11}{16}$	$34\frac{3}{4}$	″	$34\frac{15}{16}$	
Dito 1851 en 1852 . .	$2\frac{1}{2}$ ″	$34\frac{11}{16}$	$34\frac{3}{4}$	″	$34\frac{15}{16}$	
Dito Nieuwe	5 ″	$78\frac{1}{8}$	78	″	$78\frac{1}{4}$	
Dito 1854	5 ″	$77\frac{1}{2}$	$77\frac{3}{4}$	″	78	78
Ween. Bank bij *Goll en C^o^*.	5 ″			″		
Dito	4 ″			″		
Aand. met Loting fl. 250	″	*f* 340		″		
Nieuwe dito 1854 . .	″	*f* 235	*f* 236	″	238	
Pruissen	$4\frac{1}{2}$ ″			″		
Amerika, Bank-Aktiën Cert.				″		
Dito Orig.				″		
Napels, Cert. *Lam. en Bouwer*	5 ″			″		
Denemarken, Leen. te Lond.	5 ″			″		
Louisiana bij *Hope* . .	5 ″		100	″		
Braziliën	5 ″	$99\frac{7}{8}$		″		
Dito 1843	5 ″	$97\frac{3}{4}$		″		
Mexiko	3 ″	24	$23\frac{7}{8}$	″	24	$23\frac{7}{8}$
Dito Onbepaalde . .		24	$23\frac{7}{8}$	″	24	$23\frac{7}{8}$
Peru	$4\frac{1}{2}$ ″	69		″		
Grenada, à £ 100 . . .	$2\frac{1}{4}$ ″			″		
Dito Uitgestelde . . .		$6\frac{1}{4}$		″		
Ecuador à £ 100 . . .				″		
Venezuela, à £ 100 . .	$3\frac{3}{4}$ ″	$23\frac{1}{2}$		″		
Dito Uitgestelde . . .	$1\frac{1}{4}$ ″			″		
Thesaurie	5 ″			″		

Bij algemeen weinig affaire was de stemming heden algemeen zeer gunstig, inzonderheid wat betreft Hollandsche en Oostenrijksche fondsen.

Koers van het Geld: Beleening 3 pCt., Prolongatie $2\frac{1}{2}$ pCt. Diskonto 3 pCt.

Wisselkoers.

Parijs	2/m.	*f* $55\frac{15}{16}$	Livorno	2/m.	*f* $38\frac{1}{4}$
»	zigt	» $56\frac{5}{16}$	Napels	»	» $84\frac{1}{2}$
Bordeaux	2/m.	» $55\frac{1}{4}$	Petersburg . . .	»	» 1.77
»	½/m.	» $55\frac{5}{8}$	Weenen	6/w.	» $29\frac{3}{4}$
Madrid	3/m.	» 240	Augsburg . . .	»	» $35\frac{1}{4}$
Cadix	»	» 240	Frankfort . . .	»	» $99\frac{1}{2}$
Seville	»	» 237	Hamburg	2/m.	» $35\frac{1}{4}$
Bilbao	»	» 238	» . . .	zigt	» $35\frac{1}{2}$
Lissabon	»	» $40\frac{3}{4}$	Londen . . .	2/m.	» 11,65
Porto	»	» $40\frac{3}{4}$	» . . .	zigt	» 11,75
Genua	2/m.	» $45\frac{3}{4}$	Rotterdam	»	$\frac{1}{8}$

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

PARIJS, 9 Sept. Fransche 3 pc. 74,20; $4\frac{1}{2}$ pc. 98 00; 3 pc. Spanje $32\frac{3}{4}$; id. 1 pc. —; Met. 5 pc. —; Rom. Leen. 84.

LONDEN, 9 Sept. Consols $95\frac{1}{4}$; 3 pc. Spanje buitenl. $37\frac{1}{2}$; 1 pc. dito $18\frac{1}{2}$; Comité-Bewijzen $5\frac{1}{4}$; Passive $3\frac{7}{8}$; 5 pc. Rusl. $98\frac{1}{2}$; $4\frac{1}{2}$ pc. dito 88; 4 pc. Holl. $93\frac{3}{4}$; $2\frac{1}{2}$ pc. id 62; 5 pc. Sardinië $87\frac{1}{2}$; Brazilië $100\frac{1}{2}$; $4\frac{1}{2}$ pc. Peru $70\frac{1}{2}$; Gren. uitg. —; id. werk. —; 3 pc. Mexiko $24\frac{7}{8}$; Turkije $5\frac{3}{4}$; Ecuador —; Grieken (blaauw) —; Wissel op Amst. —.—; 4 pc. Portugal —.

WEENEN, 9 Sept. Met. 5 pc. $85\frac{5}{8}$; id. $4\frac{1}{2}$ pc. $73\frac{7}{8}$; Bank-Aktien —; Wissel op Londen 11.34; Amst. —; Parijs $137\frac{1}{2}$; Goud $24\frac{1}{2}$; Zilver $20\frac{1}{4}$; Nieuwe Leening —.

BERLIJN, 9 Sept. $3\frac{1}{2}$ pc. Pruissische Staatschuld —; $4\frac{1}{2}$ pc. Rusland —; 5 pc. 97; Wissel op Londen 2/m. 6 Th. [illegible] Parijs $78\frac{3}{8}$; Amst. 141; Ween. $84\frac{5}{8}$; Petersburg $102\frac{1}{2}$.

HAMBURG, 9 Sept. Spanje 3 pc. $30\frac{5}{8}$; id. 1 pc. $47\frac{5}{8}$; [illegible] $94\frac{5}{8}$; 3 pc. Mexikanen 17; Wissel op Amst. —.—; Londen Kort —.

FRANKFORT, 9 Sept. 5 pc. Met. $72\frac{1}{2}$; 3 pc. Spanje binnenl. $32\frac{1}{4}$; id. 1 pc. $18\frac{1}{4}$; Wissel op Londen 3/m. $99\frac{5}{8}$; Amsterdam $101\frac{1}{4}$; Parijs [illegible]; Weenen $109\frac{1}{2}$.

HANDELSBERIGTEN.

GRAANMARKT.

SCHIEDAM, 8 Sept. Rogge. Voor hard gedroogde zijn ruim vorige prijzen toegestaan en werd bij uitslijting verkocht: 146/2, 147/2 ℔ Libau *f* 306 6/w., *f* 308 6/w.; 146/2 ℔ dito *f* 305 1/m.; verkoopers worden meer geretireerd. De handel in ligt gedroogde, was vrij belangrijk tot de volgende lagere prijzen, als: 143/2 ℔ Archangel *f* 225 1/m.; 144/2 ℔ dito *f* 226, 228 1/m.; 145/2 ℔ Archangel *f* 232 6/w., later *f* 233 6/w. bij partij.

Gerst. De prijzen van dit artikel houden zich steeds staande, de omzet is redelijk. Men noteert: 121/2 ℔ Windau *f* 264 6/w.; 129/2 ℔ Koersche *f* 258 3/m.; 128/2 ℔ dito *f* 254 1/m.; 129/2 ℔ dito *f* 257 6/w.; 128/2 ℔ Libau *f* 253, 255 6/w.; 130/2 ℔ Koersche *f* 259 3/m.; 129/2 ℔ Libau *f* 259 3/m.

Moutwijn daalde Zaturdag op *f* $20\frac{1}{2}$, en bleef alzoo Maandag met weinig vraag; Dingsdag en Woensdag was a *f* 20 wel te koopen; gisteren en heden werd veel a *f* $19\frac{3}{4}$ afgegeven.

Jenever *f* 24.25. Amst. Proef *f* 25.50.

ANTWERPEN, 9 Sept. *Koffij.* Tengevolge van den gunstigen afloop der veilingen in Holland zijn de prijzen ¼ gestegen, met een omzet van 4000 balen Domingo en 1500 balen Java.

Suiker prijshoudend. — *Rijst* met *f* ¼ a ½ hooger betaald.

Granen. Voortdurend met weinig omgang.

LONDEN, 9 Sept. *Koffij.* Native Ceylon met veel kooplust. Eene partij van 3000 balen ordinair tot goed ordinair is met 44 s. 6 d. en 45 s. betaald. Plantage Ceylon 6 d. a 1 s. hooger. Vreemde soorten gevraagd. Eene lading Rio is zeilende tot geheimen prijs verhandeld.

Suiker. Ruwe tot eene verlaging van 6 d. met meer handel. Crushed onveranderd.

Thee flaauw. Ord. Congo 10 a $10\frac{1}{4}$ d.

Rijst iets vaster met veel handel. Zeilende zijn verkocht 1200 Tons Nekransie van 10 s. 9 d. a 11 s. 3 d. en 800 Ton Aracan tot 10 s. 6 d.

Peper vast: — *Notenmuskaat* en *Foelij* met veel vraag.

Talk met weinig handel. Petersburger 65 s. 3 d. a 65 s. 9 d.

Boter. Met weinig handel. Fijne Vriessche 98 a 100 s.

Graaumarkt. Vreemde Tarwe 2 a 3 s. hooger. Haver 1 s. hooger. Garst niet lager.

Veemarkt geheel onveranderd met vaste prijzen.

SCHEEPSTIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN:

BROUWERSHAVEN, 9 Sept. O. Lindeman, Kenau Hasselaar, Batavia naar Amsterdam.

UITGEZEILD:

TEXEL, 9 Sept. H. D van Wijk, Maria, Batavia. - W. L. Esink, Jan van Brakel, Triest.

HELVOET, 9 Sept. G Bagges, de Maas, Gibraltar.

RIVIER-VAART.

AMSTERDAM, 9 Sept. in lading naar:

Keulen H. J. Wilson, Colln N°. 20.
” P. Grenshauser, Gebruder.

Rijnhoogte ARNHEM 10 Sept 1 el 22 duim
KEULEN 10 ” 6 vt. 11 ”

Advertentiën.

(201) GETROUWD: J. J. OOSTERBAAN
LEEUWARDEN, en
6 September 1854, M. E. LOUWHOFF.

Eenige kennisgeving.

---

(205) Heden beviel voorspoedig van eene welgeschapene *DOCHTER*, C. A. PHLIPPEAU, zeer beminde Echtgenoot van

Mr. A. J. B. STOFFELS.

AMSTERDAM, 10 Sept. 1854.

---

(204) Heden beviel voorspoedig van een welgeschapen *ZOON*, A. J. MAJOOR, geliefde Echtgenoote van

F. H. SCHUVER.

LEIMUIDEN, 9 Sept. 1854.

---

(203) Heden overleed in den ouderdom van ruim 50 jaren, na vroegtijdig van de troostmiddelen der H. Kerk te zijn voorzien geweest, mijn hartelijk geliefde Echtgenoot en mijner kinderen zorgdragende Vader, de Heer H. C. TULLENERS, in leven Goud- en Zilversmid.

LEEUWARDEN, A. NAUTA, Wed. TULLENERS.
7 September 1854. Mede namens mijne Kinderen en Behuwdkinderen.

Eenige en algemeene kennisgeving.

De Affaire zal op denzelfden voet worden voortgezet.

---

(194) Op de openbare School te *Wijchen*, wordt gevraagd tegen 1°. October e. k., een **ONDERMEESTER** van den 3den of liefst van den 2den rang.

Adres in persoon of met *franco* bescheiden, vóór 17 September aanstaande, bij den Hoofd-Onderwijzer te *Wijchen*.

Collége-Pensionnat de Notre Dame,

à TONGRES,

près de Liége et de Maastricht.

Le programme de ce collége, qui est placé sous la protection de Mgr. l'Evêque de Liége, comprend [illegible] sections: celle des Humanités et celle des Etudes [illegible]sionnelles. Cet établissement convient aux jeunes [illegible] universitaires, et aussi à [illegible] l'Industrie, au Commerce, aux fonctions administratives, etc.

Le prix de la pension est de 400 frs. — La rentrée est fixée au 2 Octobre.

(202) L'ABBÉ ROBEYNS, Directeur.

Apotheker FRICKHINGER beschuldigt DU BARRY'S Agenten dat zij vier Stuivers op den Gulden verdienen.

Gesteld eens dat hij waarheid sprak en dat die winst te groot was, moest hij, de Negen-en-Negentiger (1), zich daarover ophouden? Heeft hij niet op zijne drankjes en pillen tienvoudig die winst en nog meer? — Hij bekent dat hij niet weet, wat DU BARRY'S meel eigenlijk is, maar dat komt er niet op aan, zegt hij, het is veel te duur; denkt hij dan niet dat de lezer zich afvragen zal, wat zou dien FRICKHINGER wel een drankje, b. v. *suc. liquir., papav, rh., aqua pluv.* te staan komen, waarvoor hij 15 S. groschen in rekening brengt? — Wij gelooven geene 6 pfennige (2).

DU BARRY'S REVALENTA ARABICA is niet alleen goedkooper dan alle medicamenten, maar het kost in de meeste gevallen *niets*, en het valt ons niet moeijelijk ook hiervan Mijnheer FRICKHINGER te overtuigen. Een ontbijt van Revalenta kost naauwelijks 15 c., een ontbijt van brood en koffij of thee komt even hoog te staan, en in de onderstelling dat Mijnheer FRICKHINGER niet altijd ratjetoe eet, verzoeken wij hem eene juiste berekening van zijn tusschenuurtje en avondeten te maken en dan zal hij vinden, dat die evenmin als bij het ontbijt ten nadeele der Revalenta uitvalt. Wij mogen gerust aannemen, dat het voedsel dat door de Revalenta vervangen wordt, gemiddeld evenveel kost als de **REVALENTA ARABICA**; mogt nu al de Revalenta-eter eene vermeerdering van eetlust bespeuren, dan zou *die* hem op onkosten kunnen loopen, dat is waar, maar dan heeft de Patient immers ook wat hij wenscht, dan is hij op den weg tot beterschap, de reconvalescent is hongerig en beklaagt zich daarover niet, maar zegent het middel, dat hem eetlust en beterschap bezorgde.

De Heer DAMMAN te Zwolle is door de Revalenta van eene maagkwaal genezen die zijne gezondheid en krachten ondermijnd had. — Het Dochtertje van COLEN PAKBIER te Sittard, dat sedert 17 maanden aan braking en diarrhaea sukkelde, is in vier weken tijds geheel hersteld. BASTIANA QUIST te Colijnsplaat van gebrekkige spijsvertering. — W. DE WEERT, broodbakker te Steenderen in Gelderland, van een achtjarig lijden aan maagpijnen, waardoor hij geheel vermagerd en krachteloos was geworden.

Dat de **REVALENTA** eenen bijzonder heilzamen invloed op de spijsverterings-organen uitoefent, daarvan kan zich iedereen, ziek of gezond, spoedig overtuigen; hij gebruike het slechts acht dagen achtereen enkel voor ontbijt, en wij zijn overtuigd, dat de eetlust grooter, de functies geregelder, het bloed ligter, borst en hoofd vrijer zullen zijn dan gewoonlijk.

De **REVALENTA** geneest de volgende ziekten, die uit eene slechte spijsvertering ontstaan, als: Hardlijvigheid, roode loop, onregelmatigheid in de verrigtingen, verstoppingen, zuur, kramp, buikpijn, stuipen, maagwater, maagkanker, diarrheae, zenuwziekte, galachtigheid, aandoeningen van lever en nieren, windzucht, opgezetheid, hartkloppingen, zenuwachtige hoofdpijn, aangezigtspijn, aanhoudende branderigheid, prikkeling van nieren en blaas, graveel, roos, vallende ziekte, doofheid, suizen in het hoofd en in de ooren, ijlhoofdigheid, pijn tusschen de schouderbladen en in bijna alle deelen van het ligchaam, slepende ontsteking en verzwering in de maag, huiduitslag, scheurbuik, koorts, klierziekte, onzuiverheid, bloedarmoede, tering (wanneer zij niet hopeloos is), waterzucht, influenza, griep, misselijkheid en braking gedurende de zwangerschap, na het eten en op zee, neerslagtigheid, miltzucht, algemeene verzwakking, verlamming, verschillende rhumatische aandoeningen, jicht, hoest, aamborstigheid, benaauwdheid op de borst, slijmziekte, ongedurigheid, slapeloosheid, beving, afkeer van de zamenleving, ongeschiktheid tot studie, zinsverbijsteringen, verlies van het geheugen, duizeling, ophooping van bloed naar het hoofd, uitputting, mismoedigheid, ongegronde vrees, besluiteloosheid, wanhoop, zucht tot zelfmoord, [illegible] eene menigte andere ziekteverschijnselen [illegible] weet te noemen noch te rangschikken [illegible] de oorzaak der Ziekte weg, door de [illegible]ingswerktuigen te herstellen en de sappen [illegible]en.

Zij is bovendien het [illegible] voedsel voor kinderen en zwakken in het algemeen, daar het zelfs in de zwakste magen niet verzuurt [illegible] strijdig is met eenen gewonen leefregel [illegible] krachtig voedsel. Bij kinkhoest, mazelen, [illegible]pokken en waterpokken maakt ze alle medicijn [illegible], daar zij alle branderigheid en koortsachtigheid wegneemt.

[illegible] der **Revalenta** is $87\frac{1}{2}$ c., *f* 2, *f* 3 [illegible] 16; zij is te verkrijgen in het **Verkoophuis** [illegible] de bekende Dépôts.

(1) Neun-und-neunziger noemt men in Duitschland schertsender wijze de Apothekers, omdat zij de Kruiden, die hun [illegible] niets kosten, daar aan den man brengen, en op 1 [illegible]

(2) 1 Silbergrosche is 6 cent. 1 pfennig [illegible]

Te Amsterdam bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.